

1.1. ANVÄNDNING AV SJÄLVBEDÖMNINGSVERKTYGET

Verktyget täcker tre nyckelprocesser inom tre följande tre områden:

- Urval av sökande (arbetsblad 1 i kalkylen).
- Stödmottagarnas genomförande av projektet, med inriktning på offentlig upphandling och arbetskostnader (arbetsblad 2).
- Den förvaltande myndighetens attestering av kostnader samt betalningar (arbetsblad 3).

Vart och ett av dessa tre avsnitt omfattar specifika risker som har numrerats (t.ex. SR1, SR2 osv.) och föregås av ett presentationsblad där alla specifika risker för avsnittet anges.

De förvaltande myndigheterna rekommenderas även att bedöma bedrägeririskerna i samband med offentliga upphandlingar som de förvaltar direkt, t.ex. inom ramen för tekniskt bistånd (arbetsblad 4 om direkt upphandling). Om myndigheten inte genomför offentliga upphandlingar som kräver en bedrägeririskbedömning behöver inte avsnitt 4 fyllas i.

Obs: endast de gula cellerna ska fyllas i av självbedömningsgruppen.

RISKBESKRIVNING

Som stöd för gruppen innehåller verktyget ett antal redan definierade risker. Dessa redan definierade risker bör bedömas av gruppen, men om ytterligare risker identifieras kan fler rader läggas till.

Den kompletta riskbeskrivningen anges antingen i presentationsbladet (för avsnitten 2 och 4) eller under den specifika risken (avsnitten 1 och 3).

Kolumnrubrik	Vägledning
Riskref.	En unik riskreferens. Bokstäverna avser det avsnitt där risken har identifierats (SR = urval av stödmottagare, IR = genomförande och övervakning, CR = attestering och betalning och PR = direkt upphandling av den förvaltande myndigheten), och numret är den sekventiella identifieringsreferensen. Denna cell behöver bara fyllas i för nya risker som läggs till.
Riskens namn	Denna cell behöver bara fyllas i för nya risker som läggs till.

Riskbeskrivning	Denna cell behöver bara fyllas i för nya risker som läggs till.
Vem är involverad i risken?	Här anges uppgifter om de organ där de enskilda personer eller aktörer som deltar i ett bedrägeri finns, t.ex. förvaltande myndighet, genomförandeorgan, attesterande myndighet, stödmottagare, tredje part. Denna cell behöver bara fyllas i för nya risker som läggs till.
Är risken intern (inom den förvaltande myndigheten), extern eller följden av ett samförstånd?	Här anges uppgifter om huruvida bedrägeriet är internt (förekommer endast inom den förvaltande myndigheten), externt (förekommer endast inom ett organ som inte ligger inom den förvaltande myndigheten) eller är följden av ett samförstånd (inbegriper ett eller flera av organen). Denna cell behöver bara fyllas i för nya risker som läggs till.

2. DE FEM VIKTIGASTE STEGEN I SJÄLVBEDÖMNINGEN

2.1. Bruttonrisk

Bruttonrisken avser risknivån **innan effekten av eventuella befintliga eller planerade kontroller beaktas**. Riskkvantifieringen består vanligen av en kombination av **sannolikheten** för en risk – hur sannolikt det är att händelsen inträffar, och riskens **effekt** – vilka konsekvenser händelsen kommer att få, både ekonomiskt och icke-ekonomiskt. För att bedömningen ska bli enhetlig bör en **tidsplan** fastställas när sannolikheten avgörs, vilket i det här fallet blir den sjuåriga programperioden.

Kolumnrubrik	Vägledning															
Riskens effekt (brutto)	<p>Riskbedömningsgruppen ska välja en riskeffektpoäng från 1 till 4 i funktionsmenyn baserat på den effekt risken skulle ha om den inträffade och enligt följande kriterier:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Anseende</th> <th>Mål</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Begränsad effekt</td> <td>Merarbete, vilket försenar andra processer.</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Smärre effekt</td> <td>Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.</td> <td>Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.</td> <td>Det strategiska målet äventyras</td> </tr> </tbody> </table>		Anseende	Mål	1	Begränsad effekt	Merarbete, vilket försenar andra processer.	2	Smärre effekt	Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.	3	Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.	Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.	4	Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.	Det strategiska målet äventyras
	Anseende	Mål														
1	Begränsad effekt	Merarbete, vilket försenar andra processer.														
2	Smärre effekt	Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.														
3	Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.	Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.														
4	Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.	Det strategiska målet äventyras														

Riskens sannolikhet (BRUTTO)	<p>Riskbedömningsgruppen ska välja en riskeffektpoäng från 1 till 4 i funktionsmenyn baserat på sannolikheten för att risken kommer att uppstå under den sjuåriga programperioden och enligt följande kriterier:</p> <table border="1" data-bbox="625 331 1142 461"> <tr> <td>1</td> <td>Inträffar nästan aldrig</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Inträffar sällan</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Inträffar ibland</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Inträffar ofta</td> </tr> </table>	1	Inträffar nästan aldrig	2	Inträffar sällan	3	Inträffar ibland	4	Inträffar ofta
1	Inträffar nästan aldrig								
2	Inträffar sällan								
3	Inträffar ibland								
4	Inträffar ofta								
Total riskpoäng (brutto)	<p>Resultatet i denna cell beräknas automatiskt från uppgifterna om riskens effekt och sannolikhet. Resultatet rangordnas efter totalpoäng:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1–3 – tolerabel (grön) • 4–6 – betydlig (orange) • 8–16 – kritisk (röd) 								

2.2. Rekommenderade begränsningskontroller

Ett antal föreslagna förebyggande kontroller har redan definierats i verktyget. **Dessa kontroller är endast exempel** och kan raderas av bedömningsgruppen om de inte förekommer. Flera rader kan läggas till om det finns andra kontroller som motverkar den identifierade risken. **En kontroll som för närvarande görs av en viss risk kan även vara relevant för andra risker. I sådana fall kan kontrollerna upprepas flera gånger. Arbetet kan underlättas genom en enkel korshänvisning till befintliga kontroller som beskrivs och/eller anges i t.ex. beskrivningen av förvaltnings- och kontrollsystemen, affärsprocesser och anvisningar.**

Kolumnrubrik	Vägledning
Kontrollref.	<p>En unik kontrollreferens. Siffrorna har fördelats sekventiellt för varje risk. Exempel: kontrollerna för risk SR1 börjar vid C 1.1, kontrollerna för risk IR2 börjar vid IC 2.1.</p> <p>Denna cell behöver bara fyllas i för nya kontroller som läggs till.</p>
Kontrollbeskrivning	<p>Denna cell behöver bara fyllas i för nya kontroller som läggs till.</p>
Dokumenteras användningen av denna kontroll?	<p>I funktionsmenyn ska riskbedömningsgruppen ange ”ja” eller ”nej” som svar på frågan om kontrollen dokumenteras. Bevis på godkännande dokumenteras t.ex. genom en underteckning och kontrollen är därför synlig.</p>
Testas kontrollen regelbundet?	<p>I funktionsmenyn ska riskbedömningsgruppen ange ”ja” eller ”nej” som svar på frågan om kontrollen testas regelbundet. Kontrollen kan testas genom intern eller extern revision eller något annat övervakningssystem.</p>
Hur säker är du på att kontrollen är effektiv?	<p>Genom att delvis basera sig på svaren på de föregående två frågorna ska riskbedömningsgruppen ange hur säkra de är på att kontrollen är effektiv för att begränsa den identifierade risken (hög, medel eller låg). Om kontrollerna inte dokumenteras eller testas kommer förtroendenivån att vara låg. Om kontrollerna inte dokumenteras kan de naturligtvis inte heller</p>

	testas.
Effekten av de kombinerade kontrollerna på riskens EFFEKT, med hänsyn till förtroendenivåerna.	Riskbedömningsgruppen ska välja en poäng från -1 till -4 i funktionsmenyn för att ange i hur stor utsträckning de anser att riskens effekt har minskats genom de befintliga kontrollerna. Kontroller för att upptäcka bedrägerier minskar bedrägeriernas effekt, eftersom de visar att de interna kontrollmekanismerna fungerar.
Effekten av de kombinerade kontrollerna på riskens SANNOLIKHET, med hänsyn till förtroendenivåerna.	Riskbedömningsgruppen ska välja en poäng från -1 till -4 i funktionsmenyn för att ange i hur stor utsträckning de anser att riskens sannolikhet har minskats genom de befintliga kontrollerna. Kontroller för att upptäcka bedrägerier minskar bara indirekt sannolikheten för bedrägeri.

2.3. Nettorisk

Nettorisken avser risknivån **efter beaktande av** eventuella **befintliga** kontroller och deras effektivitet, dvs. den nuvarande situationen.

Kolumnrubrik	Vägledning															
Riskens effekt (NETTO)	<p>Denna cell beräknas automatiskt genom att effekten av kombinerade befintliga begränsningsåtgärder dras av från effekten av BRUttORISKEN. Resultatet bör granskas mot följande kriterier för att bekräfta att bedömningen fortfarande är rimlig:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Anseende</th> <th>Mål</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Begränsad effekt</td> <td>Merarbete, vilket försenar andra processer.</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Smärre effekt</td> <td>Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.</td> <td>Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.</td> <td>Det strategiska målet äventyras</td> </tr> </tbody> </table>		Anseende	Mål	1	Begränsad effekt	Merarbete, vilket försenar andra processer.	2	Smärre effekt	Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.	3	Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.	Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.	4	Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.	Det strategiska målet äventyras
	Anseende	Mål														
1	Begränsad effekt	Merarbete, vilket försenar andra processer.														
2	Smärre effekt	Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.														
3	Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.	Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.														
4	Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.	Det strategiska målet äventyras														
Riskens sannolikhet (NETTO)	<p>Denna cell beräknas automatiskt genom att effekten av kombinerade befintliga begränsningsåtgärder dras av från BRUttORISKENS sannolikhet. Resultatet bör granskas mot följande kriterier för att bekräfta att bedömningen fortfarande är rimlig:</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Inträffar nästan aldrig</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Inträffar sällan</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Inträffar ibland</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Inträffar ofta</td> </tr> </tbody> </table>	1	Inträffar nästan aldrig	2	Inträffar sällan	3	Inträffar ibland	4	Inträffar ofta							
1	Inträffar nästan aldrig															
2	Inträffar sällan															
3	Inträffar ibland															
4	Inträffar ofta															
Total riskpoäng (NETTO)	<p>Resultatet i denna cell beräknas automatiskt från värdena riskeffekt och sannolikhet. Resultatet rangordnas efter totalpoäng:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1–3 – tolerabel (grön) • 4–6 – betydlig (orange) • 8–16 – kritisk (röd) 															

2.4. Åtgärdsplan för att införa effektiva och proportionella bedrägeribekämpningsåtgärder

Kolumnrubrik	Vägledning
Planerad kompletterande kontroll	Här ska en fullständig beskrivning av planerad kontroll/effektiva och proportionella bedrägeribekämpningsåtgärder anges. I avsnitt 5 i vägledningen anges allmänna principer och metoder för att bekämpa bedrägerier. I bilaga 2 anges de rekommenderade begränsningskontrollerna för varje identifierad risk.
Ansvarig person	Här ska en ansvarig person (eller funktion) för eventuella planerade kontroller anges. Personen i fråga ska ta ansvar för kontrollen och även ansvara för att införa kontrollen och se till att den fungerar effektivt.
Tidsfrist för genomförande	Här ska en tidsfrist för genomförandet av den nya kontrollen anges. Den ansvariga personen ska samtycka till denna tidsfrist och ansvara för att den nya kontrollen har införts till detta datum.
Effekten av de kombinerade planerade kompletterande kontrollerna på riskens EFFEKT	Riskbedömningsgruppen ska välja en poäng från -1 till -4 i funktionsmenyn för att ange i hur stor utsträckning de anser att riskens effekt kommer att minska genom de planerade kontrollerna.
Effekt av de kombinerade planerade kompletterande kontrollerna på riskens SANNOLIKHET	Riskbedömningsgruppen ska välja en poäng från -1 till -4 i funktionsmenyn för att ange i hur stor utsträckning de anser att riskens sannolikhet kommer att minska genom de planerade kontrollerna.

2.5. Målrisk

Målrisk avser risknivån **efter det att effekten av eventuella befintliga och planerade kontroller har beaktats.**

Kolumnrubrik	Vägledning															
Riskens effekt (MÅLVÄRDE)	<p>Denna cell beräknas automatiskt genom att effekten av kombinerade planerade begränsningsåtgärder dras av från effekten av NETTORISKEN. Resultatet bör granskas mot följande kriterier för att bekräfta att bedömningen fortfarande är rimlig:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Anseende</th> <th>Mål</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Begränsad effekt</td> <td>Merarbete, vilket försenar andra processer.</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Smärre effekt</td> <td>Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.</td> <td>Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.</td> <td>Det strategiska målet äventyras</td> </tr> </tbody> </table>		Anseende	Mål	1	Begränsad effekt	Merarbete, vilket försenar andra processer.	2	Smärre effekt	Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.	3	Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.	Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.	4	Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.	Det strategiska målet äventyras
	Anseende	Mål														
1	Begränsad effekt	Merarbete, vilket försenar andra processer.														
2	Smärre effekt	Uppnåendet av verksamhetsmålets försenas.														
3	Allvarlig effekt, t.ex. för att bedrägeriet är särskilt allvarligt eller att flera stödmottagare är inblandade.	Uppnåendet av verksamhetsmålet äventyras eller det strategiska målet försenas.														
4	Formell utredning av aktörer, t.ex. riksdagen och/eller negativ press.	Det strategiska målet äventyras														
Riskens sannolikhet (MÅLVÄRDE)	<p>Denna cell beräknas automatiskt genom att effekten av kombinerade planerade begränsningsåtgärder dras av från BRUTORISKENS sannolikhet. Resultatet bör granskas mot följande kriterier för att bekräfta att bedömningen fortfarande är rimlig:</p> <table border="1"> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>Inträffar nästan aldrig</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>Inträffar sällan</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>Inträffar ibland</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Inträffar ofta</td> </tr> </tbody> </table>	1	Inträffar nästan aldrig	2	Inträffar sällan	3	Inträffar ibland	4	Inträffar ofta							
1	Inträffar nästan aldrig															
2	Inträffar sällan															
3	Inträffar ibland															
4	Inträffar ofta															
Total riskpoäng (MÅLVÄRDE)	<p>Resultatet i denna cell beräknas automatiskt från uppgifterna om riskens effekt och sannolikhet. Resultatet rangordnas efter totalpoäng:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1–3 – tolerabel (grön) • 4–6 – betydlig (orange) • 8–16 – kritisk (röd) 															